

ACTA DE LA SESSIÓ INFORMATIVA SOBRE ELS JARDINS DE LES DONES DE LA MOTOR IBÈRICA Programa PEPI Programa d'Espais de Proximitat i Interiors

Dia i hora: 20 de novembre de 2024 a les 18 h

Lloc: Centre de Cultura Popular de Sant Andreu - c/ Arquímedes, 30

Assistència a la reunió

Per part de la comissió institucions:

Rosa López, Direcció d'Estratègia Urbana

Jaume Bernat, BIMSA

Marina Cervera, Equip redactor

Mireia Fernàndez, Direcció de Projectes Urbans

David Paredes, Conseller de Districte

Gerard Lillo, Cap del Departament de Participació

Salut Gallego, Tècnica Departament de Participació

Per part del públic:

Assistència total: 31 persones

Dones: 13

Homes: 18

Ordre del dia

- 1. Benvinguda institucional**, a càrrec del Conseller del Districte.
- 2. Explicació del Programa d'espais de proximitat i interiors**, a càrrec de la Direcció d'Estratègia Urbana
- 3. Explicació tècnica àmbit actuació i dels criteris inicials del projecte**, a càrrec de BIMSA i equip redactor
- 4. Torn obert de paraules i aportacions sobre criteris inicials, problemàtiques a resoldre amb l'àmbit d'actuació.** Dinamitzat pel Departament de Participació

Desenvolupament de la sessió

Hora inici: 18:10h

1. Benvinguda institucional

Gerard Lillo dona la benvinguda a les persones assistents i excusa el retard del conseller del districte. Tot seguit, presenta l'ordre del dia.

2. Explicació del Programa d'espais de proximitat i interiors, a càrrec d'Estratègia Urbana (PEPI)

Rosa López explica els objectius del Programa d'Espais de Proximitat i Interiors. Es pot consultar la presentació [aquí](#).

3. Explicació tècnica de l'àmbit d'actuació i dels criteris inicials del projecte, a càrrec de BIMSA i de l'equip redactor

Jaume Bernat, de BIMSA, exposa que aquesta empresa municipal té l'encàrrec de redactar el projecte i executar les obres de la plaça de les Dones Motor Ibèrica (DMI). La redacció a càrrec de Nablà BCN Studio, i sota la Direcció de Projectes Urbans de Barcelona. Afegeix que **Marina Cervera** explicarà a continuació el procés de redacció del projecte, i que la referent de Projectes Urbans, **Mireia Fernández**, també és present a la sessió.

Explica el calendari previst per al projecte:

- La redacció del projecte s'ha contractat recentment i es preveu que finalitzi abans de l'estiu.
- A partir de l'estiu, s'aprovarà el projecte i es licitaran les obres.
- Durant el primer trimestre de 2026 es preveu iniciar les obres.

David Paredes, Conseller del districte, agraeix les intervencions i l'esforç de les persones participants. Destaca la importància de pensar en espais per al barri, que són de totes i tots. Insisteix que aquestes actuacions en l'espai públic són essencials per fer front al canvi climàtic i remarca el valor de comptar amb la participació del veïnat.

El conseller subratlla que aquest espai serà amable, respectuós i obert amb totes les sensibilitats per a que tothom se'l pugui fer seu.

Marina Cervera, redactora del projecte, assenyala que es troben en la fase inicial del projecte. Mostra el seu entusiasme pel moment. Es tracta, diu, d'un moment de reflexió del què s'ha vist fins ara, on les aportacions de les persones assistents seran clau.

El procés de treball comença sempre a partir de la forma urbana i d'entendre com s'ha generat l'espai al llarg de la història. Recorda que l'actuació en els Jardins de les DMI forma part del PEPI, amb els requeriments comuns a tots ells: integrant el verd, fet refugi climàtic...

A continuació, fa un repàs històric per entendre com s'ha creat aquest espai:

- Comença amb el topogràfic de Cerdà de 1855, on es veu el nucli antic abans de l'agregació de Sant Andreu a Barcelona. S'hi distingeix l'església i un espai buit, que correspon a l'actual plaça. La capella quasi no es veu. Es destaca la continuïtat clara entre el carrer i la plaça de l'Ajuntament que s'adreça al lateral de l'església.
- En la següent planimetria, de 1897, quan Sant Andreu ja formava part de Barcelona, s'observa que el carrer de l'Ajuntament que uneix Orfila amb la plaça encara persisteix. No obstant això, apareixen petites construccions adjuntes a la nau principal de l'església, creant una barrera entre els dos carrers. També s'hi veu un petit passatge connectat amb Santa Marta. Sobre el plànol hi ha identificats els edificis actuals, i es veu clarament el carrer Segadors, que serà l'eix principal sobre el que s'actuarà.
- Amb les primeres ortofotos de 1945 i 1956, es pot observar l'obertura del carrer, que separa la plaça Orfila de l'església. Posteriorment, al 1975, es detecten noves construccions, com al carrer Segadors i l'edifici de l'Ajuntament de districte al darrere.
- Mica en mica apareixen arbres i espais verds, mostrant la voluntat de connectivitat, que és la línia amb la què es treballa ara. Gradualment, el carrer Segadors es perfila com una connexió amb potencial per créixer fins a un espai verd, i no ser un cul-de-sac.

Segons **Marina Cervera**, a mesura que desapareixen edificacions, s'ha anat configurant el planejament actual, tal com està ideat en el PIU (Plànol d'Informació Urbanística), on es preveu que el carrer Segadors tingui continuïtat.

També explica que s'identifiquen diversos espais petits (plaça Orfila, zones al costat de l'església, el Joc de nens, el quiosc,...) que cal connectar perquè siguin percebuts com un conjunt unitari i no com a unitats aïllades. Això implica cercar línies d'actuació que donin continuïtat entre aquests espais.

Marina Cervera subratlla algunes singularitats a tenir en compte:

- L'església és un Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN) declarat.
- Una part de l'espai és propietat de l'Església.
- La posició tangent al Rec Comtal. Tot i que segons arqueologia no hi ha indicis de l'existència d'una sèquia a la zona, és un element que cal tenir present.

Finalment, mostra un plànol d'ombres i explica que, al costat de l'església, no serà necessari actuar en aquest aspecte, però sí en altres punts, com al triangle entre Segre i Segadors i la seu del districte i altres zones identificades.

4. Torn obert de paraules

J.P. President del Centre d'Estudis Ignasi Iglesias

Destaca que s'ha de tenir en compte que l'església està construïda sobre l'antiga església, que ja es trobava sobre l'antiga església. La línia de la Capella dels Segadors és la façana de l'antiga església, que tenia un mur perimetral davant, que era l'antic cementiri de Sant Andreu, que es va traslladar el 1834, i es van traslladar tombes, però hi havia tombes des del segle X, i no sap si aquelles tombes es van traslladar.

Si es fa forat a terra, s'ha de fer un seguiment arqueològic exhaustiu, perquè poden aparèixer restes humanes, però cal tenir en compte que es deia que totes les esglésies tinguessin sitges (30 passes) al

voltant. I si ja va passar quan es van fer les obres del metro a plaça Orfila, que van aparèixer sitges del s XIV, a 60 - 70 metres de l'església, molt probablement en sortiran també ara que serà més proper a l'església.

Recalca que cal tenir molt en compte el seguiment arqueològic. Proposa que si hi ha diners destinats a Béns d'Interès Nacional, es poden fer servir per fer una excavació arqueològica digna?

M.M. Consell parroquial de la Catedral

Demana que es tingui en compte que una vegada a l'any aquest espai s'utilitza per al Diumenge de Rams, amb una missa de benedicció a l'aire lliure. Tot el barri hi està present. Que es tingui en compte.

M.R., AAVV Sant Andreu Palomar

Té algunes preguntes. Està d'acord en què es vol fer un espai amable, però abans hi haurà les obres a l'ermita dels Segadors. Que no es solapin i s'interfereixin.

A l'àmbit protegit també hi ha el carrer del Pont. S'ha comentat que des del carrer Segadors es pot arribar al Parc Lineal. Però s'ha de tenir en compte que allà està prevista la nova Clínica Sant Jordi. I per tant el carrer Segadors no arribarà al Parc.

Carrer del Pont: la clínica actual és una edificació que quedarà per a serveis públics, i la plaça de l'Estació també...

Demana que en l'estudi es tingui en compte tot l'entorn, més enllà dels Jardins de les DMI.

J.S., Centre d'Estudis Ignasi Iglesias i altres entitats

Insisteix que s'ha de fer una excavació arqueològica profunda, ja que poden aparèixer moltes sorpreses. Potser no hi hagi res, però cal fer-ho.

Afirma que si hi ha un espai que és Bé Cultural Nacional, aquest espai hauria de tenir una sortida directa a la capella dels Segadors, que algun dia tindrà entrada independent de la parròquia.

També vol que es tingui en compte que quan es va construir el nou edifici de l'església, l'Ajuntament no hi era. Històricament, la plaça era de l'església, no de l'Ajuntament.

Recorda que quan es van construir les cases a l'altra banda d'Orfila, ja van sortir morts que s'haurien d'haver traslladat, però es van deixar allà.

Afirma que aquesta és una de les zones més inundables de Sant Andreu. Quines solucions es donaran? Amb els canvis climàtics, això serà una zona inundable i s'ha de tenir en compte. És molt important el tipus de treballs que es faran. És zona deltaica del propi Besòs.

No es pot fer qualsevol cosa de muntar i desmuntar després.

Veu difícil que la clínica no es quedi amb una part de l'espai, ja que al barri tothom sap que serà així.

A més, es pregunta si es té en compte el Pla Director del Rec Comtal, que és el nucli de Sant Andreu. Es lamenta que potser des del centre de Barcelona no té importància, però des de Sant Andreu sí.

E.C., Parròquia

Es suma a tot el que s'ha dit. Vol afegir que es tracta com a PEPI, d'acord, però la intervenció va molt més enllà: des de Can Fabra fins a carrer dels Segadors.

Sempre s'ha parlat de la pacificació de tot aquest entorn, i la circulació sempre s'ha dit que aniria al costat del tren.

Demana que es tingui present. No es pot fer un gran projecte només per la Plaça DMI quan és un conjunt molt més gran.

J.C, tècnic del barri de Sant Andreu

Comenta que actualment la Plaça DMI s'utilitza per activitats lúdiques i culturals, especialment concerts. Demana que els elements que s'hi instal·lin no interfereixin amb aquestes activitats: la tarima, els llums...

X. de la C., Conseller municipal de Junts per Catalunya al districte de Sant Andreu

Considera que és un punt molt calent des del punt de vista arqueològic. Però remarca que la capella dels Segadors és un dels punts més importants de Catalunya, l'estat espanyol i Europa.

Explica la història de la capella, que hauria de considerar-se més important que el Fossar de les Moreres. L'himne dels segadors ve de la Revolta dels segadors de 1640.

Ha de ser un lloc molt molt digne. És l'espai zero de la història actual de Catalunya. Aquí va començar la revolta contra els Àustries...

Recalca que ha de ser un espai molt digne, com la plaça de la Bastilla o Pittsburgh.

No ha de ser un espai superficial per contentar la gent.

T., veïna del carrer Segadors

Vol que es tingui en compte l'opinió de les persones que viuen en aquell carrer. El carrer és per a vianants, però està molt degradat. Quan es va fer la reformulació, es va donar prioritat als gossos. Fins i tot hi ha un cartell per indicar que els gossos tenen prioritat en determinats horaris, tot i que just darrere de l'església hi ha un pipican. El veïnat que viu allà ha de netejar-ho. Hi ha gent que viu al carrer i està tot molt brut. Amb aquest relat, es qüestiona que aquest sigui el centre més important del barri.

C., AAVV Sant Andreu Sud

Demana que s'ampliï la mirada. Hi ha altres espais al districte on es podrien dur a terme PEPIs per dignificar-los. Aquest PEPI potser planteja massa reptes i és un punt molt sensible.

Es posa a disposició per estudiar i explorar altres opcions en altres espais menys delicats.

Jaume Bernat agraeix les intervencions. Intentarà respondre tothom.

Sempre que es comença un projecte, es demana un informe arqueològic de l'Ajuntament de Barcelona. Està fet i surt que s'ha de tenir en compte l'espai. El tema dels morts va sortir. S'adjuntarà el projecte per fer una primera excavació.

Tot i això, remarca que el PEPI no farà actuacions en profunditat, ja que no són aparcaments... Però s'estudiarà més enllà de pocs centímetres. El servei d'arqueologia està fent un seguiment d'aquest entorn. També coneixen el pla del Rec Comtal.

Sobre la necessitat de l'espai per Diumenge de Rams, comenta que no serà un espai tancat amb tanques...

[a partir d'aquest moment la sessió passa a ser un debat obert entre les persones assistents i representants de la taula]

Alguna persona assistent: Els de la clínica van tancar un espai per evitar indigents, i ara "ja se l'han quedat".

R: Es preguntarà, però la clínica ha de respectar l'espai PEPI.

Alguna persona assistent: La propietat de la clínica està en converses amb l'Ajuntament per canvis.

Resposta (R): Es preguntarà, però la clínica ha de respectar l'espai PEPI.

X. de la C.: el planejament està molt bé, però remarca en que ha de ser un espai digne. A ningú se li passaria pel cap posar arbres o zones de joc al Fossar de les Moreres. La Capella dels Segadors mereix protagonisme i dignitat. No és un espai de Barcelona ni d'Europa: és un lloc molt, molt important. Insisteix que potser no hi ha consciència del què significa aquest espai a nivell de país.

T. veïna del carrer Segadors: Proposa millorar la il·luminació. Amb l'estat actual atrau la gent a beure i dormir. La il·luminació és molt important.

E. veïna del carrer Segadors. Voldria que tots aquests espais quedessin bonics, amables, on s'hi pugui jugar, passejar. Ara està molt deixat.

E. veïna del carrer Segadors: Comenta que a més de netejar-lo, cal fer un espai estètic. S'ha d'arreglar, amb el pressupost que hi hagi. S'ha de tenir en compte tothom, però s'ha d'actuar, perquè ara està molt poc cuidat. També comenta que alguns actes es poden dur a terme en altres espais del barri.

R: es tindrà en compte el projecte de rehabilitació de la Capella, amb el seu accés independent de l'església. Aquest és un projecte ja aprovat i que tirarà endavant.

En aquesta sessió s'està parlant de l'exterior, aprofitant el pressupost que hi ha, i que el projecte no sigui dissonant amb l'entorn.

És un pressupost d'espai petit, que es dignificarà i se li donarà la qualitat que mereix. Però no hi ha l'encàrrec ni el pressupost per fer un projecte de conjunt.

Es tindrà en compte el conjunt, òbviament, i es tindrà en compte el que s'ha dit. Però a l'hora d'executar, ara hi ha els diners per fer una part, no tot.

Algunes persones assistents pregunten el pressupost.

R: 750.000€

J.C., AAVV: opina que el projecte està molt bé però potser és rentar la cara amb més o menys gràcia. No és la intervenció que la zona necessita. S'arreglarà, es posaran arbres, bancs... Destaca que ara és el moment de fer-ho tot. És una bona solució pels veïns i les veïnes que hi viuen, però no resoldrà la problemàtica de la zona.

D.C., Conseller BCN en Comú del districte pregunta en què consisteix el procés de participació? Hi haurà més reunions?

R: Sí, n'hi haurà més.

Aquesta és la primera reunió. BIMSA ha de començar a redactar la proposta de millora d'aquest espai, tenint en compte tot el que s'ha dit.

Degut a les festes nadalenques, ens emplaçaríem a gener per a una segona reunió de primera revisió de la redacció del projecte.

I s'està pensant en una tercera reunió.

M.R. AAVV Sant Andreu Palomar: demana que hi hagi una visió de barri, de poble. Des d'aquí va sortir la cançó dels Segadors. Que es tingui en compte.

Creu que el pressupost no és suficient. I posa d'exemple la plaça davant la catedral de Barcelona, que tot i que no és verda, permet admirar la catedral. El barri vol que es pugui admirar la Capella.

T. veïna del carrer Segadors: està d'acord amb les opinions de tothom, però insisteix en que la sessió és per parlar del carrer Segadors. Després es pot fer tot, però que es faci la plaça del carrer Segadors, que està massa deixada.

E. veïna del carrer Segadors: està d'acord en que la sessió és parlar de la Plaça DMI.

Conseller del districte: aporta que s'han comentat moltes coses que fan conscient la realitat històrica de l'indret. Destaca que tothom està d'acord en que la plaça DMI no està en un estat favorable. Per tant, ara s'ha de fer aquest projecte, tenint en compte la unió amb els espais propers.

Posa d'exemple les casernes, que es van fent mica en mica, però tenint en compte l'entorn i tot el que s'ha de fer més endavant.

Cal aprofitar l'oportunitat per aquest projecte i pensar en com es vol que sigui. Si es fa com un gran projecte, o tot o res, opina que serà més difícil.

E.C. parròquia: insisteix en què es parla d'aquesta zona com a part d'un pla especial, i després es planteja només la petita part. "...si només és una PEPI aïllada, l'arbre no ens deixarà veure el bosc..."

Gerard Lillo: agraeix la presència i participació de tothom. Recorda que hi haurà més sessions, que se'n farà difusió amb els e-mails de tothom, amb cartells, i demana que tothom en parli amb veïnes i veïns per a que assisteixin a les properes reunions.

També recorda la bústia a disposició procesparticipatiu@bcn.cat

Sense més intervencions, es tanca la sessió a les 19:40h.